

Mål och riktlinjer för arbetet med nationella minoriteter i Ekerö kommun

Diarienummer	KS2025/336
Dokumenttyp	Mål och riktlinjer
Lagstadgat styrdokument	5b § lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724)
Ersätter styrdokument	Nytt styrdokument
Aktualitetsprövning	Varje mandatperiod
Beslutsnivå	Kommunfullmäktige
Beslutsdatum	2026-04-20

Inledning

Lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk trädde i kraft den 1 januari 2010. Syftet med lagen är att skydda de nationella minoriteterna, stärka deras möjligheter till inflytande och stödja bevarandet av deras kulturer och historiska minoritetsspråk i Sverige.

Minoritetslagstiftningen reglerar bland annat förvaltningsområden. Förvaltningsområden är specifika geografiska områden i Sverige där nationella minoriteter har särskilda rättigheter att använda sina språk i kontakt med myndigheter och domstolar. Ekerö kommun utgör inget förvaltningsområde och omfattas därmed endast av kravet på grundskydd.

Grundskyddet innebär att kommunen ska främja och skydda de nationella minoritetsspråken och informera minoriteterna om deras rättigheter, men det finns inga specifika krav på att tillhandahålla tjänster på dessa språk.

Den 1 januari 2019 reviderades lagen för att ytterligare stärka de nationella minoriteternas rättigheter och förtydliga myndigheternas skyldigheter. Detta innebar att alla minoriteter fick utökade rättigheter till information och inflytande, med särskilt fokus på att främja barns och ungas möjligheter till delaktighet. Samtidigt fastslogs att alla kommuner ska anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete.

Syftet med detta styrdokument är att tydliggöra hur Ekerö kommun ska arbeta för att tillvarata de nationella minoriteternas intressen enligt gällande lagstiftning.

Vilka är minoritetsgrupperna och minoritetsspråken i Sverige?

I Sverige finns fem nationella minoriteter. Dessa är judar, romer, samer, (som dessutom är Sveriges urfolk), sverigefinnar och tornedalingar. Detta innebär bland annat att individer som tillhör dessa minoriteter har särskilda rättigheter som rör språk, kultur och inflytande.

De nationella minoritetsspråken anges i språklagen och är finska, jiddisch, meänkieli, romani chib med samtliga varieteter och samiska med samtliga varieteter.

I Sverige tillämpas principen om självidentifikation för att avgöra vilka som ingår i en nationell minoritet. Enligt den svenska minoritetspolitiken betyder det att det är individen själv som bestämmer om denne vill ingå i en nationell minoritetsgrupp eller inte. Det går därmed inte att ställa krav på att en individ ska kunna styrka sin tillhörighet till någon nationell minoritet.

Mål och riktlinjer för kommunens arbete med nationella minoriteter

Målet för Ekerö kommuns minoritetspolitiska arbete är att svara mot de skyldigheter som lagstiftningen klargör att myndigheterna har gentemot de nationella minoriteterna. Det vill säga att ge skydd och stärka deras möjlighet till inflytande samt stödja minoritetsspråken så att de hålls levande.

Målen och målområdena utgår från nationella lagar och internationella konventioner. Riktlinjerna beskriver hur kommunen ska arbeta med de nationella minoriteternas rättigheter samt hur ansvaret fördelas mellan nämnder och verksamheter.

För att uppfylla grundskyddet är för de nationella minoriteterna ska Ekerö kommun arbeta med följande områden:

- Information om rättigheter
- Skydda minoriteters språk och kultur
- Ge minoriteter inflytande i frågor som rör dem
- Äldreomsorg på minoritetsspråk
- Användning av minoritetsspråk vid myndighetskontakter

Område: Information om rättigheter

Lag
3 § Kommuner och regioner ska informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter och det allmännas ansvar enligt denna lag och de föreskrifter som denna lag hänvisar till. Lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724)
Mål
<ul style="list-style-type: none">• Att invånarna i kommunen ska kunna inhämta kunskap om minoritetslagstiftningen och de nationella minoriteternas rättigheter.
Riktlinjer – För att uppnå detta ska Ekerö kommun:
Tillhandahålla information om nationella minoriteters rättigheter och kommunens ansvar enligt minoritetslagen. Ansvar: Kommunstyrelsen
Informeras om möjligheten till modersmålsundervisning för de nationella minoritetsspråken. Ansvar: Barn- och utbildningsnämnden

Område: Skydda minoriteters språk och kultur

Lag

8 § Det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken.
Språklagen (2009:600)

4 § 2 st. Det allmänna ska även i övrigt främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige. Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt.
Lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724)

10 kap. 7 § 2 st. 11 kap. 10 § 2 st. En elev som tillhör någon av de nationella minoriteterna ska erbjudas modersmålsundervisning i elevens nationella minoritetsspråk.
Skollagen (2010:800)

5 § Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska, bland annat genom att erbjuda litteratur på:

1. de nationella minoritetsspråken,
2. andra språk än de nationella minoritetsspråken och svenska, och
3. lättläst svenska

Bibliotekslagen (2013:801)

Mål

- Att synliggöra och tillgängliggöra de nationella minoriteternas kultur, språk och historia.
- Att främja minoritetsgruppernas möjligheter att bevara och utveckla sin kulturella identitet samt att använda och stärka sina minoritetsspråk.

Riktlinjer – För att uppnå detta ska Ekerö kommun:

Erbjuda ett basbestånd av litteratur på minoritetsspråken i biblioteken samt möjligheten att beställa ytterligare litteratur på förfrågan. Biblioteken tillhandahåller även digital tillgång till minoritetsrelaterat innehåll.

Ansvar: Kultur- och fritidsnämnden

Årligen arrangera Minoritetsveckan där minoriteterna uppmärksammas genom olika kulturella och pedagogiska aktiviteter som kan inkludera utställningar, filmvisningar, berättelser, barnaktiviteter och insatser i skolbiblioteken.

Ansvar: Kultur- och fritidsnämnden

I de kommunala skolorna erbjuder modersmålsundervisning för alla barn som tillhör någon av de nationella minoriteterna och har ett nationellt minoritetsspråk som modersmål.

Ansvar: Barn- och utbildningsnämnden

I de kommunala skolornas undervisning inkludera kunskap om de nationella minoriteternas historia, kultur och traditioner.

Ansvar: Barn- och utbildningsnämnden

Område: Ge minoriteter inflytande i frågor som rör dem

Lag

5 § Förvaltningsmyndigheter ska ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt det är möjligt samråda med minoriteterna i sådana frågor. Samråd ska ske genom att förvaltningsmyndigheter för en strukturerad dialog med de nationella minoriteterna i syfte att kunna beakta deras synpunkter och behov i myndighetens beslutsfattande.

5a § Förvaltningsmyndigheter ska särskilt främja barns och ungas möjligheter till inflytande och samråd i frågor som berör dem och anpassa formerna för detta till deras förutsättningar.

Lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724)

Mål

- Att erbjuda människor som ingår i de nationella minoritetsgrupperna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem med särskilt fokus på barn och unga.

Riktlinjer – För att uppnå detta ska Ekerö kommun:

Erbjuda elever som tillhör en nationella minoriteter anpassade forum för möjligheter till inflytande i frågor som rör deras utbildning.

Ansvar: Barn- och utbildningsnämnden

Område: Äldreomsorg på minoritetsspråk

Lag

8 kap. 5 § Kommunen ska verka för att det finns tillgång till personal med kunskaper i finska, jiddisch, meänkieli, romani, chib eller samiska där detta behövs i omvårdnaden om äldre människor.

8 kap. 6 § En kommun som ingår i ett förvaltningsområde enligt lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk ska erbjuda den som begär det möjlighet att få hela eller en väsentlig del av den omvårdnad som erbjuds inom ramen för äldreomsorgen av personal som behärskar finska, meänkieli eller samiska

8 kap. 7 § En kommun som inte ingår i något förvaltningsområde enligt lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk ska erbjuda den som begär det möjlighet att få hela eller en väsentlig del av den omvårdnad som erbjuds inom ramen för äldreomsorgen av personal som behärskar finska, jiddisch, meänkieli, romani chib eller samiska, om kommunen har tillgång till personal med sådana språkkunskaper.

8 kap. 8 § Kommunen ska inom ramen för äldreomsorg som erbjuds enligt 6 och 7 §§ beakta äldre personers behov av att upprätthålla sin kulturella identitet.

8 kap. 9 § Kommunen ska informera den som ansöker om insatser inom ramen för äldreomsorgen om möjligheterna att få omvårdnad av personal som behärskar något av de angivna minoritetsspråken enligt 6 och 7 §§.
Socialtjänstlagen (2025:400)

Mål

- Att främja de äldres möjligheter inom minoritetsgrupperna att bevara och upprätthålla sin kulturella identitet samt att använda och stärka sina minoritetsspråk.

Riktlinjer – För att uppnå detta ska Ekerö kommun:

Kontinuerligt inventera personalens språkkunskaper i verksamheterna inom äldreomsorgen.

Ansvar: Socialnämnden

Vid rekrytering inom äldreomsorgen ta hänsyn till sökandes kunskaper i minoritetsspråk när behov finns.

Ansvar: Socialnämnden

När det är möjligt och om det önskas erbjuda äldre med omsorgsinsatser en omsorgskontakt som behärskar ett nationellt minoritetsspråk.

Ansvar: Socialnämnden

Ge äldre som har begränsade eller inga kunskaper i något annat språk än sitt minoritetsspråk möjlighet att uttrycka vilka behov och önskemål de har, exempelvis genom att använda tolk eller hjälpmedel.

Ansvar: Socialnämnden

Värna äldres rätt till att uppmärksamma kulturella högtider.

Ansvar: Socialnämnden

Område: Användning av minoritetsspråk vid myndighetskontakter

Lag
<p>9 § Utanför ett förvaltningsområde har enskild rätt att använda finska, meänkieli respektive samiska vid muntliga och skriftliga kontakter i förvaltningsmyndigheters ärenden i vilka den enskilde är part eller ställföreträdande för part, om ärenden kan handläggas av personal som behärskar minoritetsspråket.</p> <p>11 § Förvaltningsmyndigheter ska verka för att det finns tillgång till personal med kunskaper i finska, meänkieli respektive samiska där detta behövs i enskildas kontakter med myndigheten.</p> <p>Lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724)</p>
Mål för inflytande och delaktighet
<ul style="list-style-type: none">• Verka för att invånare inom minoritetsgrupperna får språkligt stöd i sina kontakter med kommunens olika myndigheter.
Riktlinjer – För att uppnå detta ska Ekerö kommun:
<p>Informera de personer som ansöker om bistånd inom ramen för äldreomsorg om de möjligheter som finns vad gäller stöd inom de nationella minoritetsspråken i kontakt med myndigheten.</p> <p>Ansvar: Socialnämnden</p>
<p>Vid behov ska aktuell myndighet se till att det finns hjälpmedel, tolk eller personal med kunskaper i finska, meänkieli respektive samiska som kan hjälpa personer vid kontakt med myndigheten i enskilda ärenden.</p> <p>Ansvar: Respektive myndighet</p>

Ansvar och uppföljning

Kommunfullmäktige har antagit mål och riktlinje och varje nämnd ansvarar för att efterleva dem. Kommunstyrelsen har huvudansvaret för att det finns övergripande mål och riktlinjer för nämndernas arbete med nationella minoriteters rättigheter.

Samtliga nämnder ansvarar för sina respektive åtaganden i enlighet med vad som följer av denna riktlinje som en integrerad del i verksamheten. Samtliga nämnder ansvarar för uppföljning av arbetet utifrån mål och riktlinjerna.

Kommunstyrelsen ska minst en gång per mandatperiod pröva om styrdokumentet är aktuellt och revidera vid behov.

Referenser

Sveriges minoritetslag: Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk – Riksdagen

Sveriges språklag (2009:600) anger vilka de nationella minoritetsspråken är - Riksdagen

Sveriges skollag: Skollag (2010:800) - Riksdagen

Sveriges socialtjänstlag: Socialtjänstlag (2025:400) - Riksdagen

Sveriges bibliotekslag: Bibliotekslag (2013:801) - Riksdagen

Barnkonventionen som svensk lag: Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter - Riksdagen

Europarådets ramkonvention: Ramkonvention om skydd för nationella minoriteter – Regeringen

Minoritet.se - Sametingets webbplats om de nationella minoriteterna och minoritetsspråkreformen – Regeringens uppdrag

Lagstiftning

Förutom minoritetslagen regleras de nationella minoriteternas rättigheter i

- bibliotekslagen (2018:801), anger att biblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna och personer som har ett annat modersmål än svenska, bland annat genom att erbjuda litteratur på de nationella minoritetsspråken.
- diskrimineringslagen (2008:567), fastslår att det är förbjudet att missgynna någon på grund av personens etniska tillhörighet. Lagen berör dock inte nationella minoriteters rättigheter specifikt.
- skollagen (2010:800) med tillhörande förordningar och läroplaner - fastslår rätten till modersmålsundervisning i elevens nationella minoritetsspråk.
- socialtjänstlagen (2025:400) - anger att kommunen ska verka för att det finns tillgång till personal med kunskap i de nationella minoritetsspråken där det behövs i äldreomsorgen. Vid ansökan om insatser ska information om denna möjlighet lämnas samt att kommunen ska beakta äldre personers behov av att upprätthålla sin kulturella identitet.
- språklagen (2009:600) anger vilka de nationella minoritetsspråken är samt att det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja dessa.
- lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter som slår fast att barn som tillhör en minoritet eller ursprungsbefolkning har rätt till sitt språk, sin kultur och religion.